

DOĞU TÜRKİSTAN GERÇEĞİ

HAZİRAN 2020

5 TEMMUZ **KATLIAMINI**
UNUTMADIK!

5 TEMMUZ
DOĞU TÜRKİSTAN TARİHİNDE HİÇ
UNUTULMAYACAK BİR GÜN!

DOĞU TÜRKİSTAN
BASIN VE MEDYA DERNEĞİ

“YOK OLMAMAK” ADINA BİR “VAROLUŞ MÜCADELESİ”: 5 TEMMUZ URUMÇİ KATLIAMI

Doç. Dr. Ömer KUL
(İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyesi)

Tarih: 5 Temmuz 2009

Yer: Urumçi/Doğu Türkistan

Konu: Devlet Eliyle Kitleli Kıyım

11 Eylül 2001 tarihinde ABD’de İkiz Kulelere yapılan saldırı ile dünya terörle mücadelede yeni bir terminoloji ile karşılaşmış ve bu durumdan azami ölçüde istifade etmek isteyen Çin Komünist Parti (ÇKP) yönetimi Doğu Türkistan’da yıllardır uyguladığı dini, milli ve kültürel asimilasyona meşru bir mazeret oluşturabilmek için Doğu Türkistanlıları sözde “radikal terörizmin” bir parçası ola-

rak lanse etme gayretine girişmiştir. 2003-2009 yılları arasında bu ikircikli siyasetinde başarılı olduğu görülen ÇKP yönetimi, “teröre karşı global mücadele” yasa tasarısının BM’de kabul edilmesinden sonra Doğu Türkistan’da sıkı bir yönetim takip etmiş, dünya üzerinde Doğu Türkistan ile alakalı birçok sivil toplum hareketi ve teşkilatını da bu kapsamda değerlendirerek terörle irtibatlandırma çabasına girişmiştir.

Çin’in “teröre karşı global mücadele” yasa tasarısına BM’de verdiği desteğin asıl gayesinin dış dünyada Doğu Türkistan diasporasını terörle irtibat-

landırmak, Doğu Türkistan’da ise devlet eliyle uygulama sahasına koyduğu tedbirlerin uluslararası kamuoyu tarafından eleştirilmesini önlemek amaçlı siyaseti 2007 yılı itibariyle dikkat çekici bir hal almış, bu durum 5 Temmuz 2009 tarihinde Urumçi’de meydana gelen olaylarda net bir şekilde anlaşılacak yeni bir dönemin başlangıcına sebebiyet vermiştir.

5 Temmuz 2009 Urumçi Olayları

Sözde radikal Uygur terörüyle mücadelede Çin Halk Cumhuriyeti'nin politikalarına hizmet eden ve artan radikal önlemlerine katkı yapan en önemli olaylardan birisi Doğu Türkistan'nin başkenti Urumçi'de 5 Temmuz 2009 tarihinde gerçekleşmiştir. Urumçi olaylarının fitilini 26 Haziran 2009 tarihinde Çin'in Guangdong eyaletindeki bir oyuncak fabrikasında iki Uygur gencinin öldürülmesini protesto etmek isteyen kişilere karşı yapılan orantısız güç kullanımı ateşlemiştir. Protestonun terör amaçlı olduğunu iddia eden Çinli yetkililerden güç alan güvenlik güçleri ve onların desteklediği paramiliter Çinli göçmenler göstericilere sert müdahalelerde bulunmuştur.¹

Sözde radikal Uygur terörüyle mücadelede Çin Halk Cumhuriyeti'nin politikalarına hizmet eden ve artan radikal önlemlerine katkı yapan en önemli olaylardan birisi Doğu Türkistan'nin başkenti Urumçi'de 5 Temmuz 2009 tarihinde gerçekleşmiştir. Urumçi olaylarının fitilini 26 Haziran 2009 tarihinde Çin'in Guangdong eyaletindeki bir oyuncak fabrikasında iki Uygur gencinin öldürülmesini protesto etmek isteyen kişilere karşı yapılan orantısız güç kullanımı ateşlemiştir. Protestonun terör amaçlı olduğunu iddia eden Çinli yetkililerden güç alan güvenlik güçleri ve onların desteklediği paramiliter Çinli göçmenler göstericilere sert müdahalelerde bulunmuştur.

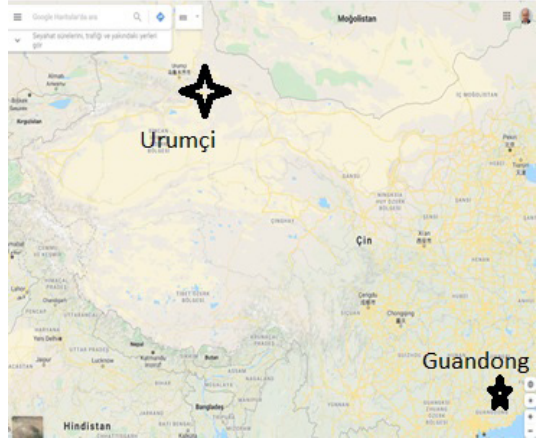

[1] 5 Temmuz Urumçi olayları ile alakalı geniş bilgi için bkz. Ömer Kul, "Terör Üzerinden Global Savaş ve Sözde Uygur Terör Tehdidi (1990-2011)", Türkiyat Mecmuası, C.23/Güz, 2013, s.65-98.36.

Olaylardan sonra bölge internet erişimine kapatılmış, telefon hizmetleri ise sınırlandırılmıştır. Bölgede gece sokağa çıkma yasağı ilan edilmiş, polis Çinli ve Uygur mahalleleri arasında koridor oluşturmuştur. Çinlilerin koridoru geçerek kendilerine saldırdığını ifade eden Uygurlar, bir gün sonra protesto gösterisi düzenlemiştir. Olayların sakinleşmemesi üzerine Urumçi'ye 20.000 takviye Çinli asker gönderilmiştir. Olayların tırmanması üzerine Çin Devlet Başkanı Hu Jin-tao, 8 Temmuz'da, G8 zirvesi için bulunduğu Roma ziyaretini keserek Pekin'e dönmüştür. Olayların Kaşgar'a sıçraması üzerine Çinli yetkililer, 10 Temmuz'da yabancı habercilerin şehri terk etmelerini istemiştir. Tursun Gül isimli bir Uygur'un 7 Temmuz'da zırhlı araçların önünde tek başına dikilerek yaptığı eylem, Tiananmen Meydanı olaylarına benzetilmiş ve Urumçi olaylarının sembolü haline gelmiştir. 10 Temmuz'da Urumçi'de Cuma namazının yasaklanması tepkileri arttırmış, bunun üzerine bazı camilerde ibadete izin verilmiştir. Namaz sonrasında olayları protesto etmek isteyenlere müdahale edilmiş ve birçok kişi gözaltına alınmıştır. İki Uygur, 13 Temmuz'da Urumçi polisi tarafından vurularak öldürülmüş, bir kişi de yaralanmıştır.

Doğu Türkistan'ın başkenti Urumçi

Olayların patlak vermesine sebep olan Guangdong eyaleti

5 Temmuz 2009 olaylarına dair görüntü

Tursun Gül'ün 7 Temmuz'da zırhlı araçların önünde tek başına dikilerek yaptığı eyleme dair görüntü

BM İnsan Hakları Yüksek Komiseri Navi Pillay, olaylarda can kaybının artmasından endişe duyduklarını dile getirmiştir. İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) orantısız güç kullanılmasından derin endişe duyulduğuna dair yaptığı açıklamasında Çin'den, ülkedeki Müslüman azınlığının sorunlarının temel nedenleriyle mücadele edecek şekilde yaklaşmasını istemiştir. Beyaz Saray sözcüsü Robert Gibbs, Doğu Türkistan'da yaşanan can kayıpları konusunda ABD'nin duyduğu üzüntüyü ve derin kaygıyı dile getirerek, tarafları sükûnete davet etmiştir. ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton ise tüm taraflara itidal çağrısında bulunmuş ve bölgedeki etnik çatışmalardan duyulan derin endişeyi dile getirmiştir. Fransa Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Eric Chevallier

kontrolden çıkan olaylarla ilgili endişesini “yaşananlara muhtemelen bir Avrupa tepkisinin olacağı” cümlesiyle ifade etmiştir. İsviçre Dışişleri Bakanlığı tarafları sükûnete davet ederek yaşananlardan endişe duyduğunu açıklamıştır. Japonya Dışişleri Bakan Yardımcısı Mitoji Yabunaka verdiği demecinde: “Japon hükümeti meseleyle yakından ilgileniyor ve yaşananlardan endişe duyuyor” ifadelerine yer vermiştir. Uluslararası Af Örgütü'nün Asya-Pasifik Yardımcı Direktörlüğü görevini yürüten Roseann Rife beyanatıyla olaylara sert tepki göstermiştir. İnsan Hakları İzleme Örgütü, Çin'in bölgedeki gerilimi yatıştırmasını istemiş ve olaylar hakkında bağımsız bir soruşturma başlatılmasına, Çin'i de bu soruşturmaya izin vermeye çağırmıştır. Dönemin

Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan demecinde Doğu Türkistan'daki olayların vahşet boyutuna vardığını, bir an evvel engellemesi ve sorumlularının adalet karşısına çıkarılması gerektiğini belirtmiştir. Erdoğan ayrıca olayı Türkiye'nin geçici üyesi olduğu BM Güvenlik Konseyi'ne taşıyacaklarını duyurmuştur. Erdoğan, Türkiye'de başbakanlık düzeyinde bir ilki gerçekleştirerek, İtalya'da düzenlediği basın toplantısında Doğu Türkistan'da yaşananlar hakkında "adeta bir soykırımdır" ifadesini kullanmıştır. Olaylar hakkında Çin lehine açıklama yapan ülkelerden Rusya Federasyonu olmuştur. Rusya Dışişleri Bakanlığı açıklamasında bölgedeki çatışmaların Çin'in içişleriyle alakalı bir durum olduğunu savunmuştur.

Yaşananlardan net olarak anlaşılacak husus; ÇKP yönetimin Doğu Türkistan'da tam bir asimilasyon gerçekleştirmek üzere devlet eliyle sistemli bir siyaset takip ettiği anlaşılacaktır. Çin resmi makamlarının olaylara dair verdiği rakamların gerçeği yansıtmadığı, aslında katledilen insan sayısının 2.000'in üzerinde olduğu,

olaylarda tutuklanan birçok kişiden aradan geçen 11 yılda halen daha haber alınmadığı, bugün 21. Yüzyılda insanlığın yüzkarası sözde eğitim kamplarına giden sürecin 5 Temmuz Urumçi olaylarıyla startının verildiği söylenebilir.

Hak aramak, nümayiş yapmak, haksızlığı ifade etmek, keyfi uygulamaların ortadan kaldırılmasına adına atılan her adımı terörle ilişkilendiren ÇKP yönetimi, bugün itibariyle bölgenin demografik yapısını değiştirmek, topluma önderlik edebilecek her bireyi potansiyel suçlu görmek, gelecek nesillerin dini ve milli kimliklerini tamamen unuttuğu, daha vahimi tam bir Çinli olarak yetiştirmek gayesiyle devlet eliyle insanlık suçu işlemekte, 5 Temmuz Urumçi olaylarının tekerrür etmemesi adına bölgeyi dünyadan tam bir tecrit ile koparmaktadır.

5 Temmuz bu yönleriyle “yok ol-mamak” adına bir “var oluş” mü-cadelesidir. 5 Temmuz’da dünya-nın gözü önünde devlet eliyle bir katliam gerçekleştirilmek isten-miş, lakin Çinli resmi görevlile-rin gayri insanı tutum ve davra-nışlarına dair bırakın yargılanıp cezalandırılmalarını, dünya ka-muoyunu tatmin edecek herhangi bir soruşturma dahi açılmamıştır. ÇKP yönetimini bu denli dünya-yı umursamadan, amiyane tabirle “takmadan” keyfi ve zulüm siya-setini uygulayabilmesi hür dün-yanın demokrasi bekçilerinin de bir ayıbı olarak tarihin tozlu rafla-rındaki yerini almış durumdadır.

Uygur avına çıkan sivil Çinliler

Uygur avında olan keskin nişancı

5 Temmuz Urumçi olaylarında şehit edilen, tutuklanıp, muhtemelen katledildikleri için, bir daha kendilerinde haber alınamayan Doğu Türkistanlı kardeşlerimize rahmet diliyorum. Her Doğu Türkistanlı'nın 5 Temmuz Urumçi olaylarını hafızasına nakşetmesini, Urumçi olaylarını unutmamanın tükenmek olacağını hatırlardan çıkarmaması gerektiğini bilvesile ifade ederken, olayların 11. yılında zalim Çin yönetimi yetkililerini tekrar kınıyor, uluslararası insan hakları teşkilatlarını bölgede yaşanan insan hakları ihlallerini ortaya çıkarmaya ve sorumluların cezalandırılmasına dair ivedilikle göreve davet ediyorum.

5 Temmuz 2009 Urumçi Olaylarında Katledilen Uygurlar

5 Temmuz 2009 Urumçi Katliamı Olaylarında Uygur Avinı Çıkan Asker, Polis ve Sivil Çinliler

2009

7-5

DOĞU TÜRKİSTANDA GÜNCEL DURUM

TÜRKLER ÇİNE SÜRÜLÜRKEN, ÇİNLİLER KAŞGARA GETİRİLİYOR

Bitter Winter Network'ün 30 Haziran tarihli haberine göre Çin Komünist Partisi Uygurları “yoksullukla mücadele” adı altında memleketlerinden Çin'e sürgün ederek çalışmaya zorlarken onlardan boşalan yerlere Çinlileri getirip yerleştiriyor.

Bilgilere göre geçen yıl temmuz ayında Çin Komünist Partisi, Yunnan Eyaleti, Zhaotong Şehri, Sujiang'daki köylüleri Doğu

Türkistan'a taşıyarak kişi başına dört dönüm arazi ve konut sağlanacağı vat edilmiş ve 3 yıl boyunca devlet tarafından maddi destek verileceği sözü ortaya çıktı. Bitter Winter'e konuşan bir Çinli yetkili bu yıl Mart ayında 2.000'den fazla Çinli'nin Sujiang'dan Kaşgar ve Hoten'e taşındığını ve Çin makamları tarafından yıkımın yanı sıra yerel nüfustan tahliye edilen bölgele yerleştirildiğini doğruluyor.

Çin Merkez Televizyonu bu yılın Ocak ve Nisan ayları arasında Uygurların “ucuz iş gücü” ve “yoksulluk” bahanesiyle Çin eyaletlerine sürüldüğünü, bu kapsamda Doğu Türkistan'ın Kaşgar, Hoten, Aksu ve Artuş bölgelerinden 292.000 kişinin Çin'in

Hunan ve Changsha bölgelerine gönderildiği haberini yapmıştı.

Çin Halk Ağ'nın (Renmin Wang) 23 Haziran tarihli haberine göre bu yılın Mayıs ayı sonu itibariyle Doğu Türkistan'ın farklı bölgelerinden “Artı iş gücü”adı altında 271.600 Uygur Türkünün köle gibi çalıştırmak üzere Çin'in iç kesimlerine sürgün edildiği öğrenildi.

Çin, son yıllarda Doğu Türkistan halkını Çinileştirme hedefine ulaşmak için bölgede envai çeşit dinsizleştirme politikası yürütüyorken diğer yandan halkı türlü sloganlarla memleketinden sürgün ederek Çinlilerle karışması için tüm yolları deniyor.

Bilgilere göre Doğu Türkistan'daki Hotan bölge yetkilileri il genelinde “kamu istihdam hizmetlerinin kaldırılması” adı altında 200.000 Uygur iş gücünün Çin'e gönderildiği ile ilgili açıklamalar yaptığı biliniyor.

UYGUR TÜRKÜ ÇOCUKLAR ÇİNLİLEŞTİRİLİYOR

Çin'in organ yayını Tanrıdağ ajansı 24 Haziran verdiği haberine göre Çin hükümeti Doğu Türkistan'da "2035 yılına doğru Eğitimi modernleştirme" adı altındaki Eğitimi ulusallaştırma hizmetini hızlandırma Planını açıkladı.

Analistler Çin hükümetinin Doğu Türkistan'daki Yatılı anaokulu eğitim planı kapsamında Ebeveynleri Ceza kampında tutulan yüzbinlerce Uygur yetimin "Çinli eğitime tabi tutularak "ulusal kimliklerinden" ve "dini kimliklerinden" çıkmalarının istendiği Tek Çin Ulusu anlayışı sindirilmekte olduğunu savunuyor.

Bilgilere göre 2035 yılına kadar uygulanacağı belirtilen Plan'da 2019 yılı sonunda Doğu Türkistan'daki okul öncesi yatılı eğitim için toplam kayıt oranının yüzde %51'lik oranda arttığı, bu sorunun Merkezi yönetimin desteği ile Çocukların anaokul eğitimi için kalıcı olarak Çin illerinden 140.000'den fazla Çinli öğretmen'in işe alınmasıyla çözüme kavuştuğu ileri sürülüyor.

The New York Times 17 Mart'ta yayınlanan bir makalede Çin Komünist Partisinin Uygur Türklerini ve Doğu Türkistan'daki diğer Müslüman halkı dilinden, kültüründen, inançlarından ve kimliklerinden vaz geçirmeye çalıştığı anlatılıyor.

DOĞU TÜRKİSTAN'DA KAMPLARA SÜRÜLEN UYGURLARIN SAYISI HER GEÇEN GÜN ARTIYOR

Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Dışişleri Bakanı Mike Pompeo tarafından duyurulan “Uluslararası Dini İnançlar Özgürlük Raporu-2019” Doğu Türkistan’da Çin Komünist Partisinin Müslüman Uygur Türklerine yönelik soykırım suçlarının işlenmeye son sürat devam edildiğini ortaya koydu.

Ayrıca bu yıl ilk kez, söz konusu raporda Doğu Türkistan’a ayrı bir başlık açıldı. Yapılan tespitlere göre 2019 yılında bir önceki yıla göre çok daha fazla Uygur Türkü toplama kamplarına gönderildi. Dışişleri Bakanı Pompeo, Pekin hükümetinin başta Doğu Türkistan olmak üzere, Tibet ve Hong Kong üzerindeki baskılarının artarak devam ettiğine işaret etti. Pompeo, “Biz dini inançları savunuyoruz Çin ise dini inançlara yönelik savaşa devam ediyor” dedi.

Amerikan Dışişlerinin yıllık olarak duyurduğu ve her ülkedeki durumun detaylı bir şekilde analiz edildiği Dini İnançlar Özgürlük Raporu, Bakan

Pompeo’nun katıldığı toplantı ile duyuruldu. Raporda en fazla dikkat çeken ve bölümlerin başında Çin Halk Cumhuriyeti’nin dini inançlara yönelik baskısı oldu. Rapor, Doğu Türkistan’da Müslüman Uygur Türkleri ve Kazaklar, Kırım Tatarları, Hui ve diğer Müslüman ve Hıristiyan azınlıklara yönelik baskı ve işkenceleri bir kez daha gözler önüne serdi. Buna göre, özellikle 2017 yılının Nisan ayından itibaren toplama kamplarına milyonlarca insanın sürüldüğünü bu rakamın 2019 yılında bir önceki yıla nazaran daha da arttığı ifade edildi. Kampların inşa edilmesi ile eş zamanlı olarak insanlar kaçırıldı, işkenceye fiziksel ve psikolojik baskıya maruz kaldı, tacize uğradı veya köle gibi çalıştırılmaya zorlandı. Kamplarda kimileri de hayatını kaybetti.

DOĞU TÜRKİSTAN'DA PEKİN YÖNETİMİNİN “AŞIRILIK YANLISI” OYUNU

Doğu Türkistan'da özellikle geçen yıl dini özgürlüklere yönelik ihlallerin şiddetinin artması nedeniyle ayrı bir bölüm açılan raporda, yüzlerce Uygur Türkü aydın, doktor, gazeteci, sanatçı, akademisyen ve önde gelen insanların gözaltına alındığına dikkat çekildi. Bu kişilerin önemli bir kısmının nerede olduğunun bilinmediğinin altının çizildiği rapora göre hükümet dini inançları yerine getirmeyi “aşırılık yanlısı” olarak tanımlamaya devam etti. Bu sözde aşırılık yanlısı davranışlar arasında, sakal bırakma, başörtüsü takma ve alkolden kaçınma gibi İslam dininin temel pratikleri yer aldı. Ve bunları yerine getirdiği için “aşırılıkla mücadele” kapsamında gözaltına alınmalar yaygınlaştı.

DOĞU TÜRKİSTAN'DA DİNİ VECİBELERİ YERİNE GETİRMEK BİLE SUÇ!

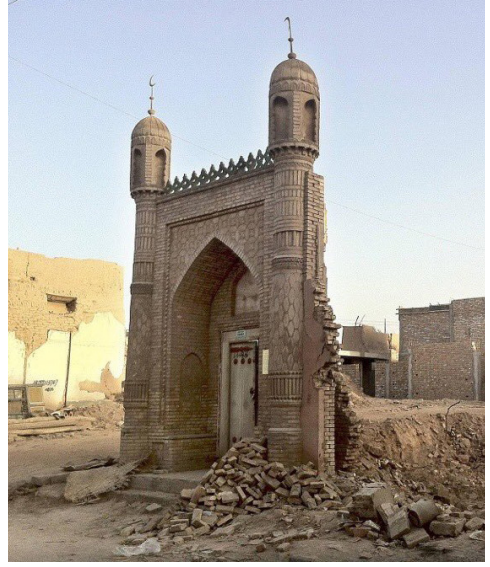
Daha önce kamuoyuna yansıyan haberlerde, şahısların Komünist Parti yetkililerine sözde suçları ihbar etmeleri istenen, Ramazan ayında oruç tutma ve camilere genç yaşta gitme gibi adımların da Çin hükümetince suç görüldüğü, raporda bir kez daha belirtildi. Doğu Türkistan'daki Çinli yetkililerin, aralarında camilerde görev yapmış imamlar olmak üzere, ibadet amaçlı veya öğrenmek üzere Kur'an-ı Kerim okuyanlar, camilere yardımlarda bulunanları cezalandırdığı kaydedildi. Parti temsilcilerinin,

Müslümanların evlerinden dini sembollerini atmalarını istediği, hacca gitme isteğinin bile tehlikeli görüldüğü vurgulandı.

Raporda dikkat çeken konulardan biri de Pekin hükümetinin, Doğu Türkistan'da inşa ettiği ileri teknolojiye dayalı gözetleme sistemlerinin insan haklarına aykırı şekilde kullanılması oldu. İnsanların günlük hayatının her anını kayıt altına alan sistemle, inanç-

lı kimselerin takip edildiği, telefonları ve her yere konulan kameralarla gözlemlendiği vurgulandı. Uluslararası sivil toplum kuruluşlarının ve basın yayın organlarının dikkat çektiği Uygurların evlerine kadrolu akrabaların gönderilmesi de Çin'in baskı yöntemlerinden biri olarak raporda yer aldı. Uydu görüntülerinden elde edilen veriler doğrultusunda Doğu Türkistan'da başta Urumçi ve Hoten olmak üzere birçok yerde tarihi camilerin, türbeler ve mezarlıkların yıkılması da üzerinde durulan hususlardan biri oldu.

DOĞU TÜRKİSTAN'DA ÇİN KÜLTÜRÜ DAYATMASI VE HAK İHLALLERİ

ABD Dışişleri Bakanlığının dile getirdiği bir başka baskı yöntemi de okullarda sadece Han Çinli kültürünün, Çin dili ve ideolojisinin çocuklara zorla öğretilmesiydi. Raporda, "Çin hükümeti, Uygur ve diğer Müslümanların yabancı ülkelere zorla geriye gönderilmesini istedi. Bunun sonucunda geri gönderilen bazıları gözaltına alındı" denildi.

Uygur çocukları çinileştirme politikası

Doğu Türkistan'da Han Çinlilerine karşı Uygurların kültürlerinin, dinlerinin ve dillerinin yok edilmek istenmesine değinilen raporda, "Din, politika, ekonomi ve kültürel alanda Han çoğunluğu teşvik edildi. Sosyal medyada Müslüman karşıtı konuşmalara yayılmasına müsaade edildi" tespiti yer aldı.

Raporda, Amerikan Başkan Yardımcısı Mike Pence'nin dini inançlara yönelik baskı endişesinin dile getirilirken, Pence'nin "Çin Komünist Partisi, Hıristiyan din adamlarını tutukladı, İncil'in satışını yasakladı, klişeleri yıktı ve 1 milyondan fazla Müslüman Uygur'u hapsedti" ifadesi aktarıldı. Çinli 28 şirketin Doğu Türkistan'da insan haklarına ve dini inanç özgürlüklerine aykırı faaliyetlerde yer aldığı için yaptırım uygulanmasının

hatırlatıldığı raporda, Pompeo'nun, "Çin hükümeti, Doğu Türkistan'da Uygurlar, etnik Kazaklar, Kırgızlar ve Müslüman azınlık gruplarının diğer üyelerine karşı son derece baskıcı bir kampanya başlattı. Yaygın illeri seviye teknolojiye dayalı gözetim sistemleri, kültürel ve dini kimliklerin ifadelerine yönelik acımasız kontrol-

ler yapıldı ve insanlar yurt dışından Çin'e zorla dönme kaderi ile başbaşa bırakıldı" ifadeleri yer aldı. Raporda ayrıca Dışişleri Bakanı'nın bir an önce kamplara sürdüğü insanları serbest bırakması ve kendi vatandaşlarına karşı terörist muamelesi yapma politikasından vazgeçme çağrısı bir kez daha yenilendi.

Çin hükümetinin toplama kampına götürdüğü Uygurlara liste dağıtarak bu listede yer alan suçlardan herhangi birini seçmeleri istendiği ortaya çıktı.

Almanya'nın önemli yayın kuruluşlarından Deutsche Welle (DW) Çin'in toplama kamplarında esir tutulduktan sonra kurtularak Kazakistan'a

geçen 4 Uygur ile görüşti. Toplama kampından kaçan Uygurlar burada görevli Çinli yetkililerin kendilerine listeler dağıttıklarını ve bu listelerden bir suç seçmeye zorlandıklarını anlattı. Toplama kamplarında uygulanan baskıları anlatan Uygurlar, Çin'in Doğu Türkistan'da uyguladığı zulmü bir kez daha gözler önüne serdi.

“İTİRAF ETMEZSENİZ ÖMÜR BOYU ÇIKAMAZSINIZ”

Kazakistan’a geçen dört Uygur, toplama kampında kaldıkları dönemde akla hayale gelmeyecek baskılar gördüklerini belirtti. Gardiyanların işlemedikleri suçları silah zoruyla kabul ettirdiklerini anlatan Doğu Türkistanlılar, “Bir gün ellerinde silahlar ile liste dağıtan gardiyanlar geldi. Bize listeden bir suç seçmemiz talimatını verdiler. ‘Eğer listeden herhangi bir suçu seçmezseniz suçunuzu itiraf etmemiş olacaksınız. Suçunuzu itiraf

etmemiş olursanız buradan ömür boyu çıkamazsınız’ diyerek tehdit ettiler.” diye konuştu.

AKIL ALMAZ SUÇ LİSTESİ

Toplama kampı görevlilerin dağıttıkları listede yer alan suçlar ise şok edici. Listede, Yurt dışındaki insanlarla temas kurmak, dua etmek, başörtüsü takmak seyahate çıkmak gibi saçma suçlardan oluşan 70 madde bulunuyordu. Bu maddelerdeki suçları seçenler, uydurma bir mahkemede işlemedikleri suçlardan dolayı mahkum edildi. Bu uydurma mahkemelerde kendilerini savunmak için avukat tutma hakları da bulunmuyor.

HASTANEYE GİDİP ZORLA SUÇ SEÇTİRDİLER

Çin hükümetinin zorbalığı ve zulmü pes dedirtti. Toplama kampında tüberküloz teşhisi konularak hastaneye yatırılan bir Doğu Türkistanlı, hasta yatağında bile rahat bırakılmadı ve baskıyla suç listesine imza atmak zorunda kaldı. Suçsuz yere toplama kamplarına kapatılan Doğu Türkistanlılar, sahte suçlamaları kendileri seçmek zorunda bırakıldı ve her birine uydurma mahkemelerde keyfi cezalar verildi. Kampta bulunan bir

Doğu Türkistanlı ise suç seçmeye itiraz etti. Bu kişi günlerce baskı altında kaldı ama pes etmeyerek bir suça karışmadığını yineledi. Toplama kampındaki görevliler bu kişiyle baş edemeyeceklerini anlayınca onu serbest bırakmak zorunda kaldılar ve ev hapsine alındı.

ÇİN'E GÖRE DUA ETMENİN SUÇ OLMASI NORMAL

Alman yayın kuruluşuna göre, en ilginç suç ise yasa dışı dini faaliyetlerdi. Çin yönetiminin yasa dışı dini faaliyetler adı altında topladığı suçlar İslam dininin gereği olan namaz kılmak, oruç tutmak ve içki içmemek gibi ibadetlerdi. Çin hükümeti, İslam dinini virüs gibi görüyor ve Uygur halkını yok etmek için dinlerinden koparmaya çalışıyordu. Bu nedenle listede yer alan dua etmek suçlaması, Komünist Parti tarafından normal olarak değerlendiriliyordu. İnsan hakları savunucuları ve Doğu Türkistan üzerine araştırma yapan kişilerce,

Çin hükümeti kapsamını kendi belirleyeceği ve ucu açık bir suç tanımını kabul ediyor. Bu da Çin hükümetinin Doğu Türkistanda uyguladığı sistemin keyfilliğini ortaya koyuyor.

DOĞU TÜRKİSTAN ZULMÜ BM'DE

Türkiye'nin farklı şehirlerindeki barolara kayıtlı 100 avukat, Doğu Türkistan'da yaşanan baskı ve zulümleri BM İnsan Hakları Konseyi'ne taşımak için dilekçe verdi. Uluslararası kuruluşların ve bağımsız gözlemcilerin raporlarına da yer verilen dilekçede 12 başlık halinde hak ihlalleri yer aldı.

Çin'in Doğu Türkistan'daki Müslümanlara yaptığı zulüm, bir kez daha

BM gündemine taşınıyor. Türkiye genelinde 100 avukat, 12 başlık halinde hak ihlallerinin sıralandığı dilekçeyi, BM İnsan Hakları Konseyi'ne gönderdi. Hukuk ve Fikir Platformu tarafından yapılan basın açıklamasında, bugün itibarıyla şikayet/müracaat başvurusunun resmen yapıldığı, dilekçenin BM İnsan Hakları Konseyi'nin müracaat usulüne uygun şekilde Konsey'e tevdi edildiği bildirildi.

İHLALLER TEK TEK SIRALANDI

Açıklamada, şikayet dilekçesinin ulaştığına ve sürecin başladığına dair BM İnsan Hakları Konseyi tarafından platforma bildirim geldiği kaydedildi. Dilekçenin, 12 başlık halinde hak ihlalleri ihtiva ettiği belirtilen açıklamada, her başlıktaki hak ihlallerinin, BM'nin kendi içtihatlarında 'delil' vasfını taşıyan uluslararası kuruluşların ve bağımsız gözlemcilerin raporlarıyla ispatlandığı ifade edildi. Dilekçe kapsamındaki bütün iddiaların ve ihlallere ilişkin şikayetlerin

somut bilgi, belge ve raporlara dayanılarak vurgulanan açıklamada, hukuki dil ve içerik dışına çıkılmadığı, siyasi ve ideolojik bir ibare kullanılmadığı aktarıldı.

ÖN

İNCELEME

BAŞLATILDI

BM İnsan Hakları Konseyine gönderilen dilekçeye ilişkin AA muhabirine değerlendirmede bulunan Hukuk ve Fikir Platformundan Avukat Faruk Keleştimur, Doğu Türkistan için BM nezdindeki girişimlerinin bugün itibariyle resmi hüviyet kazandığını söyledi. BM İnsan Hakları Konseyi'ne yaptıkları başvuru sürecine ilişkin tahkikat sürecini an be an

takip edeceklerini dile getiren Keleştimur, "Gerek Konsey'in tahkikat süreci gerek Çin tarafından gelecek savunma metnini kamuoyuyla anında paylaşacağız ve süreç içerisinde tüm gelişmeleri basınla paylaşacağız. BM tarafından bize yapılan bildirim, şu an müracaatımızın kendilerine ulaştığı ve ön inceleme aşamasının başladığı yönündedir." dedi.

11. YILINDA URUMÇİ KATLIAMI PROTESTO EDİLDİ

Çin Hükümetinin 5 Temmuz 2009'da Doğu Türkistan'daki Uygur Türkü Müslümanlara yönelik katliam uyguladığı 11. Yıl dönümünü dolayısıyla Türkiye merkezli Uluslararası Teşkilatlar Birliği 5 Temmuz Urumçi Katliamı Basın açıklaması ve 7 Temmuz'a kadar devam edecek "5 Temmuz Doğu Türkistan Tarihinde Unutulmayacak Bir Gün!" konulu

Fotoğraf sergisi düzenlendi. Uluslararası Doğu Türkistan Teşkilatlar Birliği adına basın açıklaması yapan Doğu Türkistan Maarif Derneği ve Teşkilatlar Birliği Başkanı Hidayet Oğuzhan, uluslararası kamuoyunun ve Müslüman ülkelerin Doğu Türkistan'da yaşanan zulmü görmezden gelmesine tepki gösterdi.

Çin güvenlik güçlerinin 2009'da binlerce Uygur Müslümanını şehit ettiğini belirten Oğuzhan, "Bu kanlı olayın korkunç videoların sosyal medyada Çinliler tarafından paylaşılması üzerine, yaşananlara dayanan binlerce Uygur aydını ve üniversite öğrencileri, 5 Temmuz 2009 tarihinde Urumçi sokaklarında barışçıl bir yürüyüş düzenleyerek Şavguan katliamının soruşturulması ve müsebbiplerin cezalandırılmasını talep ederek hükümet

konağına giden halka ateş açıldığını, Çin yönetimi masum protestocuların haklı isteklerini yerine getirmek yerine, kanlı bir şekilde bastırmış, büyük bir katliam yaptığını söyledi.

Basın açıklamasının ardından İ.Ü. Türkiyat Arş. Enst. Öğrt. Üyesi ve İsa Yusuf Alptekin Vakfı Başkanı Doç. Dr. Ömer KUL Doğu Türkistan-Sivil İnisiyatif hareketine çağrı yaptı ve İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı, eski Ak Parti 23. Dönem Düzce Milletvekili Prof. Dr. Celal Erbay'ın Doğu Türkistan duası yapıldı.

Ayrıca İstanbul Düşünce Enstitüsü ve Şafak Okulları Kurucusu Mustafa

ŞATIROĞLU Kaspa Bisiklet Kulübü temsilcileri ve diğer teşkilat mensupları Doğu Türkistan davasına ayrı ayrı destek mesajı verdi.

5 TEMMUZ 2009 DOĞU TÜRKİSTAN
URUMÇİ KATLIAMI'NI UNUTMADIK, UNUTMAYACAĞIZ!

DOĞU TÜRKİSTAN
BASIN VE MEDYA DERNEĞİ

Kartaltepe Mah. Geçit Sok.
No: 6 Dük 2 Sefaköy
K.çekmece-İSTANBUL

<http://turkistanmedia.com>

info@turkistanmedia.com

@turkistan_tv

05538951933

turkistanpress

Türkistan tv

Kaynakça

<http://turkistanpress.com/>

<https://www.yenisafak.com/>

<https://qha.com.tr/>

DOĞU TÜRKİSTAN BASIN VE MEDYA DERNEĞİ

Dergimiz Doğu Türkistan'daki Son durum Ve ilgili güncel haber ve makaleler aracılığıyla Türk Halkını bilinçlendirmektedir.

DOĞU TÜRKİSTAN GERÇEĞİ

Genel Yayın Yönetmeni
Abdulvaris ABDULHALİK

Grafik Tasarım
Merdan UYGUR

Editör
Ali ÖZUYGUR
Abdulvaris ABDULHALİK

Karikatür
Erşat ABLET

Yayın Kurulu
Doğu Türkistan Basın
Ve Medya Derneği

Yayın Türü
Aylık Yayın

Yazışma Adresi
Kartaltepe Mah. Geçit Sok.
No: 6 Dük 2 Sefaköy K.çekmece
İSTANBUL

info@turkistanmedia.com
+90 212 540 31 15
+90 553 895 19 33

SESSİZ ÇİĞLİK

